

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Лариса Віталіївна СОКУРЕНКО,

*здобувач Міжрегіональної академії
управління персоналом*

У статті 17 Конституції України [1] наголошено, що забезпечення інформаційної безпеки є однією із найважливіших функцій держави та справою всього Українського народу. Це означає, що інформаційна безпека не є тим явищем, яке стосується лише окремих сфер чи окремих категорій населення. Інформаційна безпека стосується усіх сфер суспільних відносин та усіх без виключення громадян України. Інформаційна безпека захищається та забезпечується державою, є однією із її ключових функцій. Відповідно, забезпечення інформаційної безпеки у господарському судочинстві також варто розглядати як важливу функцію держави.

У Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 № 75/98-ВР [2] мова не йдеться безпосередньо про питання інформатизації судочинства, проте проголошено, що інформаційна безпека є невід'ємною частиною політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки. Питання господарського судочинства у тій чи іншій мірі стосується кожної із перелічених сфер. Без забезпечення інформаційної безпеки політичної, економічної, оборонної чи інших сфер, забезпечення інформаційної безпеки у господарському судочинстві є ускладненим.

Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII [3] врегулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації, проте питанням регулювання інформаційної безпеки у

його змісті приділено не так багато уваги. Зокрема, стаття 3 даного нормативно-правового акту визначає, що одними із основних напрямів державної інформаційної політики є: забезпечення рівних можливостей щодо охорони та захисту інформації, а також забезпечення інформаційної безпеки України. Проте, дані напрями регулювання інформаційної безпеки у змісті даного нормативно-правового акту розкриті неналежним чином.

Серед позитивних аспектів даного нормативно-правового акту відзначимо закріплення у статті 21 визначення інформації з обмеженим доступом (нею є конфіденційна, таємна та службова інформація), проте недосконалість нормативних конструкцій нівелюють позитивний ефект від закріплення такої норми. Наприклад, у частині 2 статті 21 Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ [3] визначено, що конфіденційна інформація «може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом». Проте, такі «інші випадки» Законом не визначено.

Також варто звернути увагу, що ряд норм Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ [3] є бланкетними та відсилають до змісту іншого нормативно-правового акту – Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI [4]. Позитивними аспектами даного нормативно-правового акту у контексті питання інформаційної безпеки у господарському судочинстві, є визначення публічної, конфіденційної, таємної та службової інформації. Відповідно, така інформація може потребувати захисту у процесі проваджень у господарському судочинстві.

Ще одним важливим нормативно-правовим актом для регулювання інформаційної безпеки у господарському судочинстві є Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР [5]. Так, у господарських судах, згідно зі статтею 6 Господарського процесуального кодексу України [6] визначено, діє Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система. Так, позовні та інші заяви, скарги та інші передбачені законом процесуальні документи, що подаються до господарського суду і можуть бути предметом судового розгляду, в порядку їх надходження підлягають обов'язковій реєстрації в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в день надходження документів. Також Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою

здійснюється визначення судді або колегії суддів (судді-доповідача) для розгляду конкретної справи і обмін документами (надсилання та отримання документів) в електронній формі між судами, між судом та учасниками судового процесу, між учасниками судового процесу, а також фіксування судового процесу і участь учасників судового процесу у судовому засіданні в режимі відеоконференції. Отже, інформаційно-телекомунікаційні системи відіграють важливу роль у господарському судочинстві.

Статтею 9 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР [5] встановлено, що відповідальність за забезпечення захисту інформації в системі покладається на власника системи. Тобто, забезпечення інформаційної безпеки у господарському судочинстві має забезпечувати Державна судова адміністрація України. У разі здійснення спроб несанкціонованих дій у такій системі, Державна судова адміністрація України повідомляє Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України або підпорядкований їй регіональний орган.

Також у статті 11 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР [5] визначено, що особи, винні в порушенні законодавства про захист інформації в таких системах, несуть відповідальність згідно із законом. Зокрема, згідно зі статтею 376-1 Кримінального кодексу України [7], умисне внесення неправдивих відомостей чи несвоєчасне внесення відомостей до автоматизованої системи документообігу суду, несанкціоновані дії з інформацією, що міститься в автоматизованій системі документообігу суду, чи інше втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду, вчинене службовою особою, яка має право доступу до цієї системи, або іншою особою шляхом несанкціонованого доступу до автоматизованої системи документообігу суду, караються штрафом від шестисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від одного до трьох років.

Загалом, підсумовуючи аналіз нормативно-правових актів інформаційного законодавства, на основі їх аналізу варто виділити наступні особливості сучасного стану правового регулювання інформаційної безпеки у господарському судочинстві:

- інформаційна безпека стосується усіх сфер суспільних відносин та усіх без виключення громадян України, захищається та забезпечується державою, є однією із її ключових функцій;

- інформацією із обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація, і такі види інформації мають бути захищені у господарському судочинстві;

- чинним інформаційним законодавством передбачено захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах, а такі системи активно використовуються у діяльності господарських судів.

Отже, наш аналіз норм Господарського процесуального кодексу України [6] дозволяє зробити наступні висновки щодо сучасного стану інформаційної безпеки у господарському судочинстві:

- даним нормативно-правовим актом встановлено принцип гласності господарського судочинства, проте, як виняток, у його положеннях визначені окремі види інформації, яка не може бути розголошеною;

- для забезпечення інформаційної безпеки у господарському судочинстві передбачено можливість розгляду справи у закритому судовому засіданні, у тому випадку, якщо інформація, яка є таємною чи охороняється законом, може бути розголошена під час господарського процесу;

- інформація, яка міститься в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, захищена від впливу на її функціонування застосуванням комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю, а також шляхом встановлення відповідальності за такий вплив;

- забезпечено захист особистої інформації учасників господарського процесу, інформації про реєстраційні номери транспортних засобів, банківської інформації, а також таємної інформації чи тієї, що охороняється законом.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996 р. № 30. Ст. 141.

2. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27-28. ст.182

3. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. ст.650

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. ст. 314

5. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31. ст.286

6. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. ст.56

7. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. ст.131